

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.76

Aprilie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției în industrie și în construcții	3
<i>Stocuri</i>	- Accentuarea absorbției stocurilor de produse finite	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă rămâne principalul factor perturbator al activității economice	6
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Ritm mai lent de reducere a personalului angajat	7
<i>Prețuri de producție</i>	- Accelerare a ritmului de creștere a prețurilor de producție.....	8
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	9
<i>Profitabilitate</i>	- Creștere mai lentă a ratei profitabilității	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		11
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2004

Pentru luna aprilie, opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură relevă o evoluție favorabilă a principalilor indicatori ai activității economice în industrie și construcții.

Astfel, se estimează că producția în industrie și în construcții își va menține tendința ascendentă, deși este probabil ca ritmul de creștere să fie inferior celui consemnat în luna anterioară (soldul opiniilor¹ a scăzut de la +48 la sută în luna martie la +15,5 la sută în luna aprilie). Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la 75,3 la sută.

Procesul de absorbție a stocurilor de produse finite consemnează o intensificare, reflectată de lărgirea semnificativă a soldului opiniilor (de la -6,8 la sută la -18,4 la sută). Deși unele sectoare se confruntă în continuare cu probleme de aprovizionare, stocurile de materii prime se situează în majoritatea ramurilor la un nivel satisfăcător (conform opiniilor a circa 87 la sută dintre respondenți).

Principalii factori care afectează în luna aprilie desfășurarea normală a procesului de producție sunt cererea internă insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

Ritmul de reducere a personalului angajat se atenuază, în condițiile în care 16,1 la sută dintre respondenți estimează o scădere a numărului de salariați în industrie (față de 27,6 la sută în luna martie), iar 5,2 la sută anticipează înscrierea pe trend ascendent a forței de muncă angajate.

Evoluția prețurilor de producție va fi ascendentă în opinia a 41 la sută dintre participanții la sondaj (cu 27 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), iar ponderea celor care anticipează o scădere a prețurilor de producție a crescut la 4,4 la sută. Cea mai mare parte a participanților la sondaj (54 la sută) anticipează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor opera pentru moment, modificări la nivelul prețurilor de producție.

Pentru a doua lună consecutiv, se estimează că activitatea industrială și cea de construcții vor înregistra o intensificare a procesului investițional. Rata profitabilității va continua să crească, însă ritmul preconizat va consemna o atenuare.

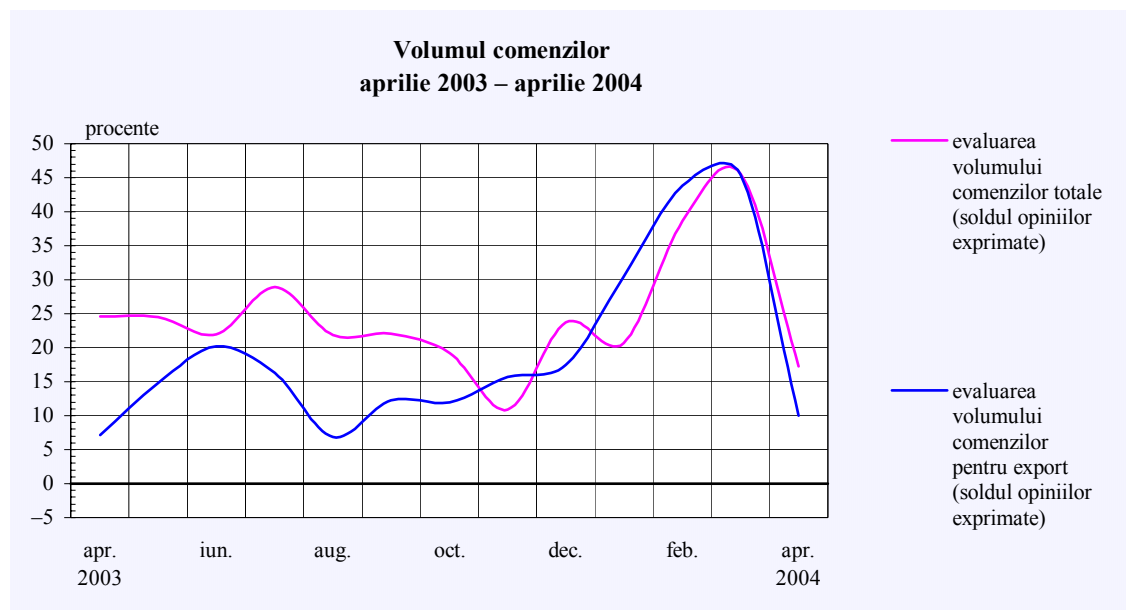
¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend ascendent al producției în industrie și în construcții

În scădere față de luna anterioară, doar 33 la sută dintre managerii chestionați apreciază că în luna aprilie 2004 va avea loc o creștere a portofoliului de comenzi, în timp ce aproape 50 la sută estimează o evoluție constantă a acestuia, iar circa 16 la sută au exprimat opinii nefavorabile.

Evoluții	Mar. 2004	Apr. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	74,2%	75,3%

Sectoarele economice pentru care este previzibilă o dinamică accentuată a numărului de comenzi sunt: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente muzicale, de precizie, optică și ceasornicărie, edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, mașini, echipamente și aparate electrice, chimie, construcții.

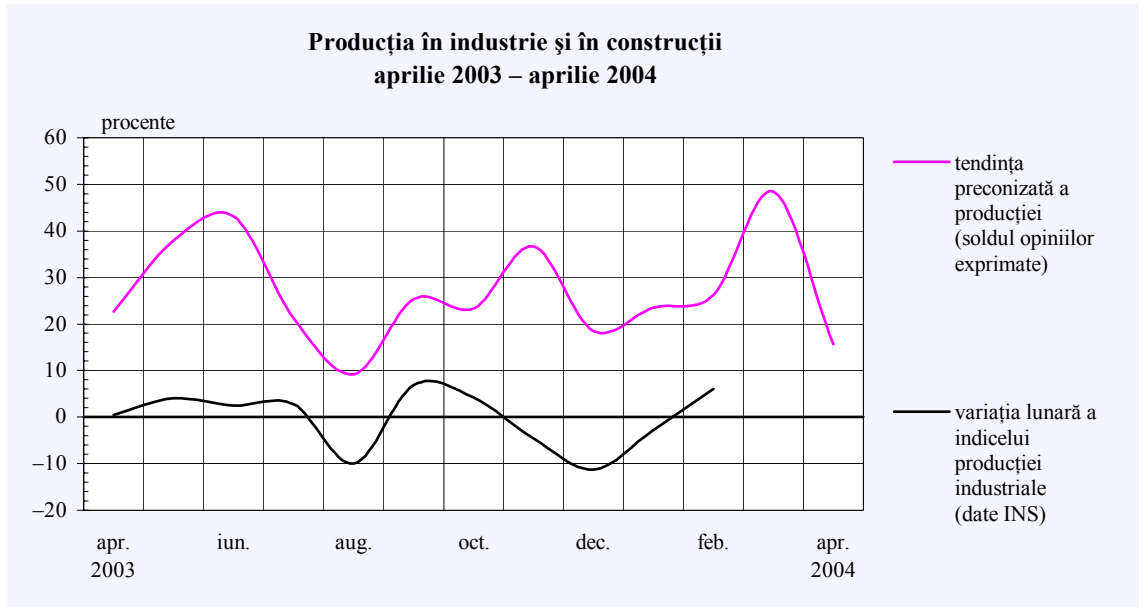

Opinii nefavorabile referitoare la evoluția volumului de comenzi (procente cuprinse între 51 și 23 la sută din totalul participanților) se regăsesc, în principal, în industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului (inclusiv mobilier) și în industria materialelor de construcții.

Cu un sold al opiniilor de +10 la sută, estimările privind portofoliul de comenzi pentru export se mențin pozitive, fiind însă inferioare celor din luna martie. De un număr mai mare de comenzi vor beneficia în special industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente,

aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente muzicale, de precizie, optică și ceasornicărie, ramura de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, industria mijloacelor de transport și industria chimică. Reducerea cererii externe este semnalată în principal de agenți economici din industria extractivă, prelucrarea petrolului și industria materialelor de construcții (procentaj al opiniilor nefavorabile cuprins între 52 și 24 la sută).

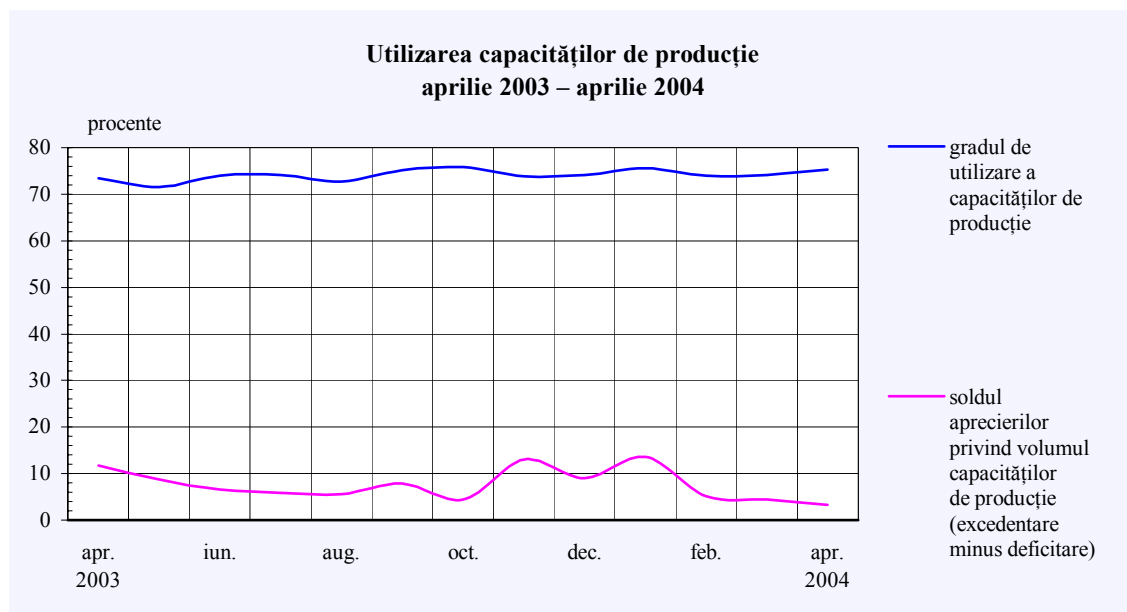
*Trend
ascendent al
producției în
industrie și în
construcții*

Circa 31 la sută dintre participanții la sondaj (cu 50 la sută mai puțin decât în martie 2004) consideră că producția realizată în luna aprilie va fi superioară celei din luna precedentă. În timp ce proporția managerilor care estimează o scădere a producției a rămas relativ constantă (16 la sută), numărul celor care nu anticipează modificări ale volumului producției s-a dublat.

Pentru majoritatea ramurilor industriale soldurile opiniilor sunt semnificativ pozitive (valori cuprinse între 17 și 100 la sută), indicând continuarea trendului ascendent al producției; în cazul industriei chimice și al editurilor sunt anticipate creșteri marginale, predominând opiniile referitoare la stabilitatea producției (86 și respectiv 99 la sută dintre răspunsuri). Sectorul de prelucrare a petrolului este singurul care înregistrează un sold al opiniilor negativ (-51 la sută), ceea ce sugerează o diminuare a producției în perioada analizată.

O dinamizare a activității este anticipată și pentru activitatea de construcții (sold al opiniilor: +70 la sută).

*Potențial
tehnologic bine
corelat cu
programul de
producție*

Potrivit estimărilor managerilor intervievați, capacitățile de producție vor fi utilizate în luna aprilie în proporție de peste 75 la sută. Cele mai ridicate valori ale gradului de utilizare (între 80 și 84 la sută) au fost semnalate în metalurgie, industria chimică, industria ușoară, industria extractivă și industria energetică.

Aproximativ 87 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că există o bună corelare între potențialul tehnologic și programul de producție. Capacități de producție excedentare semnalează industria de mașini, echipamente și aparate electrice, industria mijloacelor de transport, activitatea de construcții și industria de prelucrare a lemnului (solduri ale opiniilor cuprinse între +19 la sută și +24 la sută). Potențialul tehnologic este considerat insuficient în sectorul editurilor (sold al opiniilor: -94 la sută), prelucrarea petrolului (-19 la sută) și industria extractivă (-4 la sută).

Stocuri

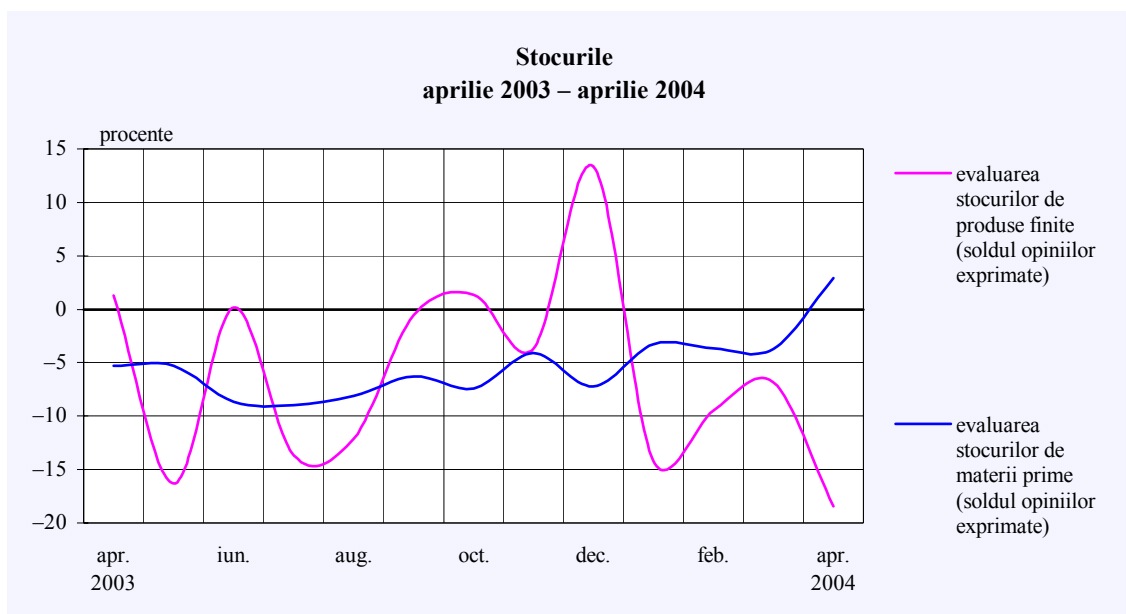
Accentuarea absorbției stocurilor de produse finite

Luna aprilie consemnează accentuarea trendului descrescător al stocurilor de produse finite. Pe fondul reducerii cu 8,5 puncte procentuale a ponderii estimărilor în sensul creșterii stocurilor, soldul opiniilor s-a majorat de 2,5 ori față de luna precedentă (de la -7 la sută la -18 la sută).

Evoluții	Mar. 2004	Apr. 2004
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↗

În structură, diminuări de nivel sunt anticipate îndeosebi în activitățile de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, în industria chimică, a cauciucului și a maselor plastice, precum și în industria energetică. Stocurile de produse finite se vor majora mai cu seamă în industria mijloacelor de transport și în cea a materialelor de construcții.

Evoluție favorabilă a stocurilor de produse finite

În luna aprilie 2004, aproape 87 la sută dintre participanții la sondaj (cu circa 6 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) apreciază că dispun de un nivel normal al stocurilor de materii prime, o parte dintre cei care exprimaseră anterior o astfel de opinie indicând în perioada analizată un nivel excedentar al acestora.

Proporția respondenților care invocă dificultăți în aprovizionarea cu materii prime s-a menținut la aproximativ 5 la sută. Cele mai multe opinii referitoare la insuficiența stocurilor de materii prime provin din industria ușoară, activitatea de construcții, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului.

Factori care limitează producția

Cererea insuficientă rămâne principalul factor perturbator al activității economice

Cererea insuficientă este menționată ca principală cauză a limitării producției de către 42 la sută dintre managerii întreprinderilor participante în sondajul de conjunctură, în creștere cu 14,5 puncte procentuale față de luna precedentă. Portofoliul de comenzi este considerat suboptimal de toți operatorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de cea mai mare parte a celor din industria mijloacelor de transport, industria extractivă și industria alimentară.

Aproape 25 la sută dintre cei chestionați consideră blocajul financiar ca unul dintre principalii factori perturbatori ai activității economice. Problemele de solvabilitate și plățile restante sunt

menționate de toți operatorii din ramura de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport și din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de peste 70 la sută dintre operatorii din construcții și din industria chimică.

Un alt factor cu influență nefavorabilă asupra procesului de producție îl reprezintă lipsa materiilor prime, aceasta afectând cu deosebire agenții economici din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, industria extractivă și cea de prelucrare a petrolului.

Potrivit opiniei exprimate de 16 la sută dintre participanții la sondaj, o influență negativă asupra activității de producție exercită deprecierea monedei naționale, ale cărei efecte sunt mai puternic resimțite în industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria de prelucrare a lemnului și industria alimentară.

Ratele dobânzilor practicate de băncile comerciale în relația cu clienții nebancari rămân ca principal factor restrictiv în finanțarea procesului de producție și a investițiilor pentru aproximativ 11 la sută dintre respondenți. Astfel de aprecieri au fost făcute în special de agenții economici din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și din industria chimică.

*Utilizarea
forței de muncă*

Ritm mai lent de reducere a personalului angajat

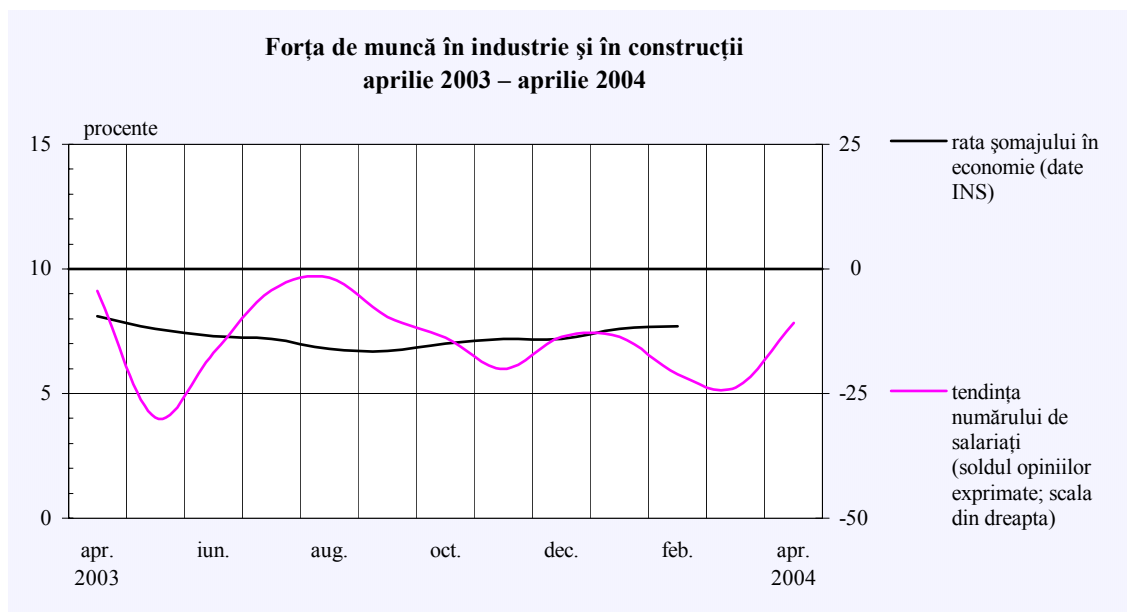
În luna aprilie, procentajul celor care estimează reducerea efectivelor de salariați la nivelul sectoarelor de activitate pe care le reprezintă s-a diminuat cu peste 11 puncte procentuale comparativ cu luna anterioară (până la 16 la sută), dar a rămas superior opiniilor favorabile suplimentării personalului angajat (sold al opiniilor: -11 la sută).

Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria extractivă, unde peste 85 la sută din operatorii economici anticipează disponibilizări de personal. Aceeași tendință se observă în industria materialelor de construcții, industria chimică și industria mijloacelor de transport, care înregistrează solduri ale opiniilor cuprinse între -24 la sută și -15 la sută.

La nivelul majorității ramurilor industriale, echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată se va menține, ponderea celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator crescând în luna aprilie la 73,9 la sută.

Valori pozitive consistente ale soldului opiniilor se înregistrează numai în industria energetică (+17 la sută) și în activitatea de construcții (+35 la sută), supusă influențelor sezoniere.

*Atenuarea
ritmului de
reducere a
personalului
angajat*

**Prețuri de
producție**

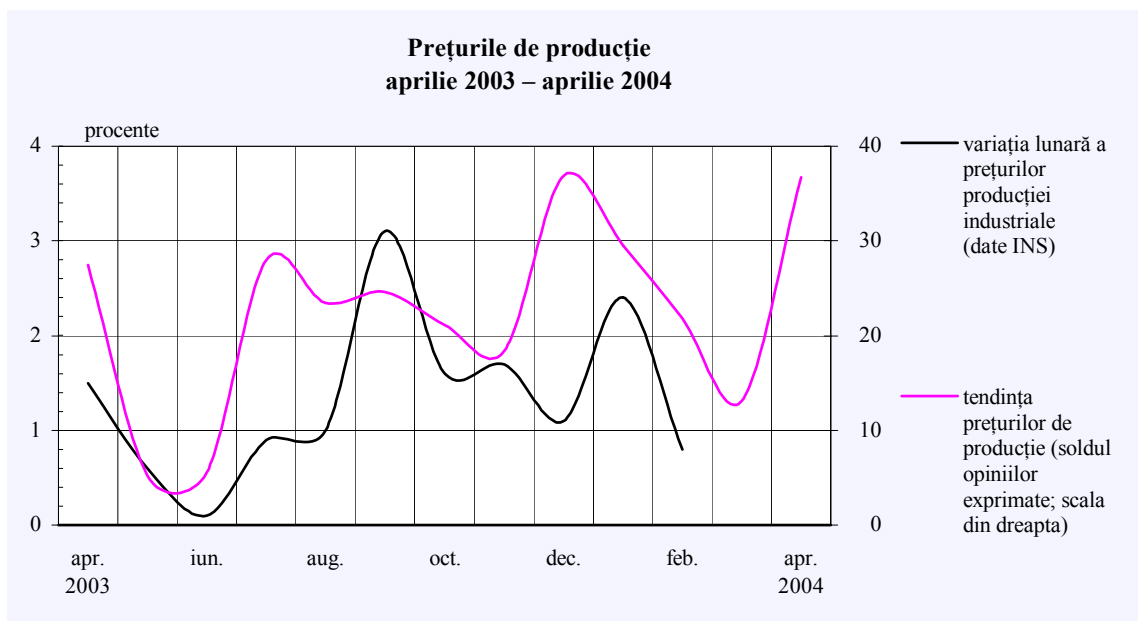
Accelerare a ritmului de creștere a prețurilor de producție

Ritmul de creștere a prețurilor de producție se va accelera în luna aprilie, în condițiile în care procentajul agenților economici care preconizează un trend ascendent al acestui indicator a crescut față de luna anterioară cu 27 puncte procentuale (de la 14 la 41 la sută).

Majorări ale prețurilor de producție sunt estimate în cea mai mare parte a ramurilor industriale, dar cu deosebire în industria alimentară, industria materialelor de construcții, ramura de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria de prelucrare a petrolului, construcții și industria metalurgică (între 35 la sută și 72 la sută dintre opiniile exprimate).

Aproximativ 4 la sută dintre operatori estimează o scădere a prețurilor de producție, această tendință fiind mai pronunțată în industria mijloacelor de transport (44 la sută dintre respondenți).

Cea mai mare parte a participanților la sondaj (54 la sută) apreciază că, în luna aprilie, nu vor opera modificări la nivelul prețurilor de producție.

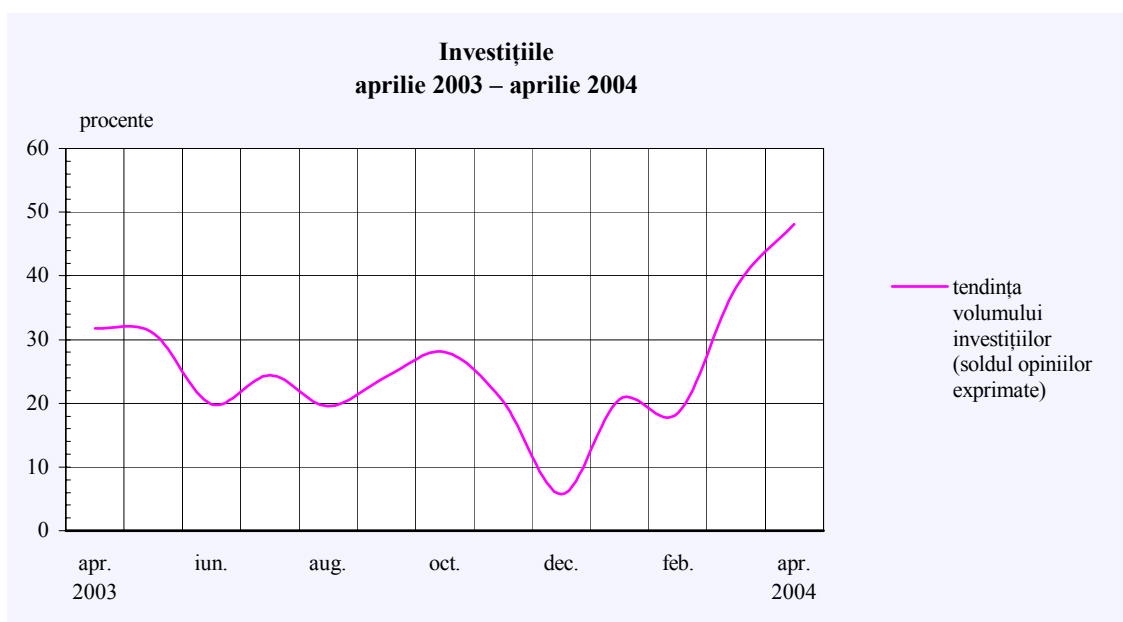

*Ritm mai alert
de creștere a
prețurilor de
producție*

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Investiții

Pentru luna aprilie se estimează consolidarea trendului ascendent al procesului investițional, numărul agenților economici care estimează această evoluție depășind, pentru prima oară în decursul ultimelor 12 luni, jumătate din totalul răspunsurilor. În același timp, se semnalează reducerea până la 2,4 procente a ponderii opiniilor nefavorabile.

*Evoluție
pozitivă a
activității de
investiții*

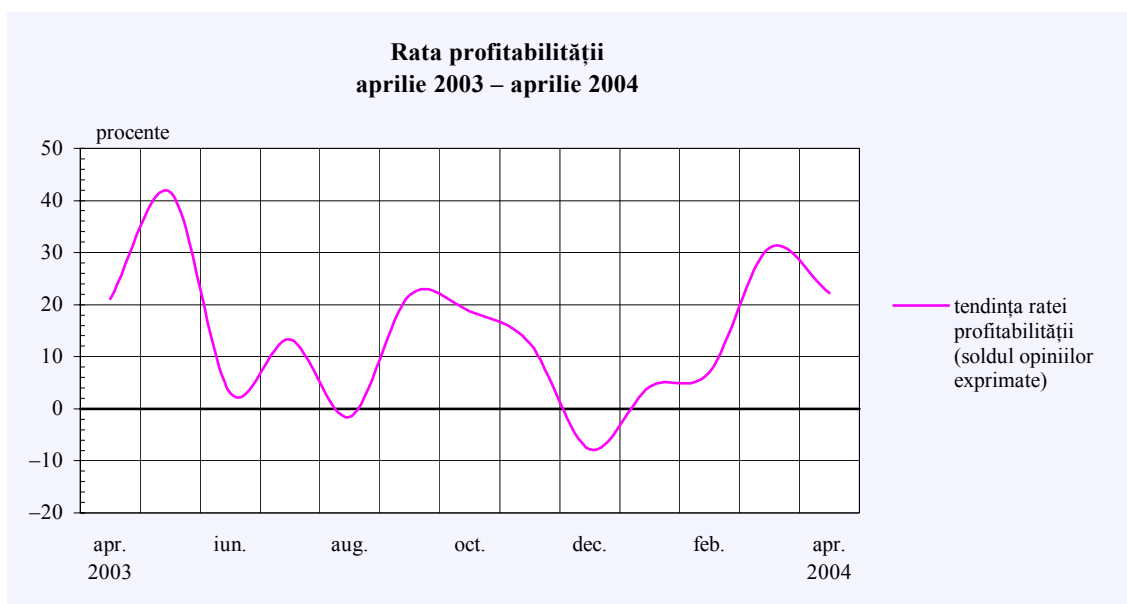
Intensificarea efortului investițional se va manifesta cu precădere în activitățile de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, edituri și poligrafie, industria extractivă și în industria mijloacelor de transport (solduri ale opiniilor variind între +50 și +97 la sută). Industria ușoară constituie ramura cu cele mai multe opinii nefavorabile referitoare la evoluția investițiilor (peste 10 la sută dintre respondenți).

Profitabilitate

Creștere mai lentă a ratei profitabilității

Dinamica ratei profitabilității se va menține în spectrul pozitiv, cu o posibilă atenuare de ritm comparativ cu luna martie (având în vedere diminuarea cu 8,7 puncte procentuale a soldului opiniilor, până la un nivel de +22 la sută). Un număr de agenți economici, reprezentând 55,5 la sută dintre respondenți, anticipează menținerea ratei profitabilității la nivelul consemnat de la începutul anului curent.

*Trend
ascendent al
profitabilității*

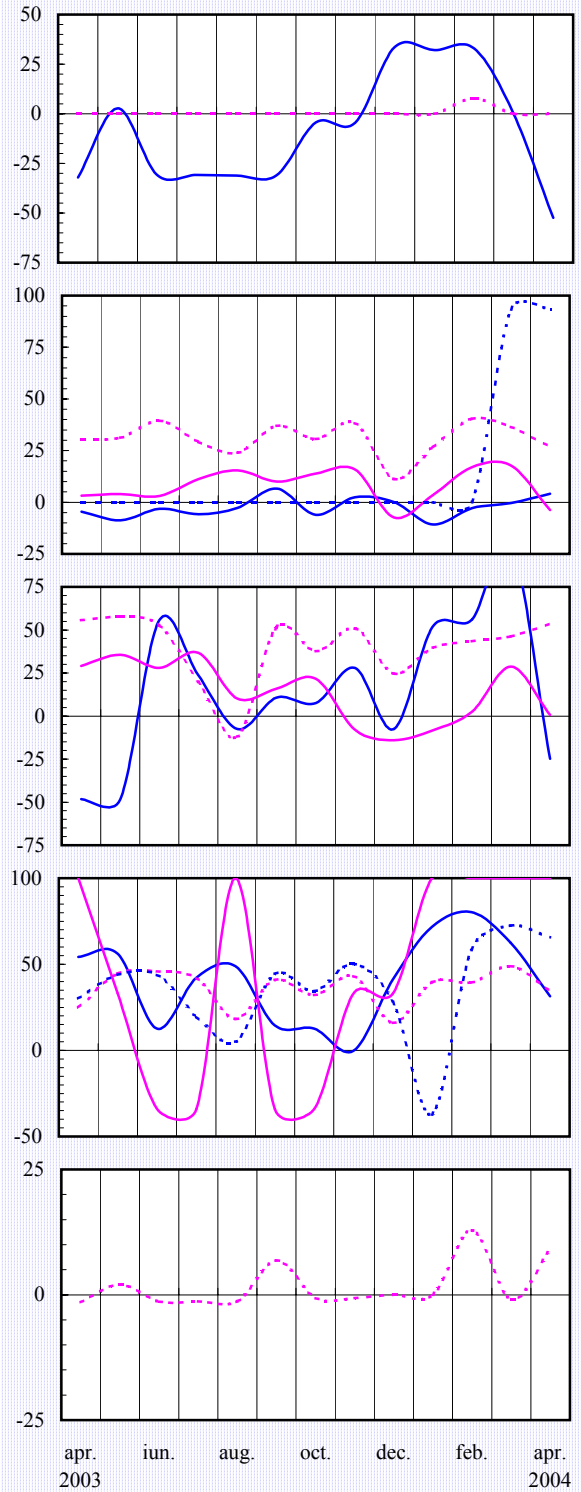
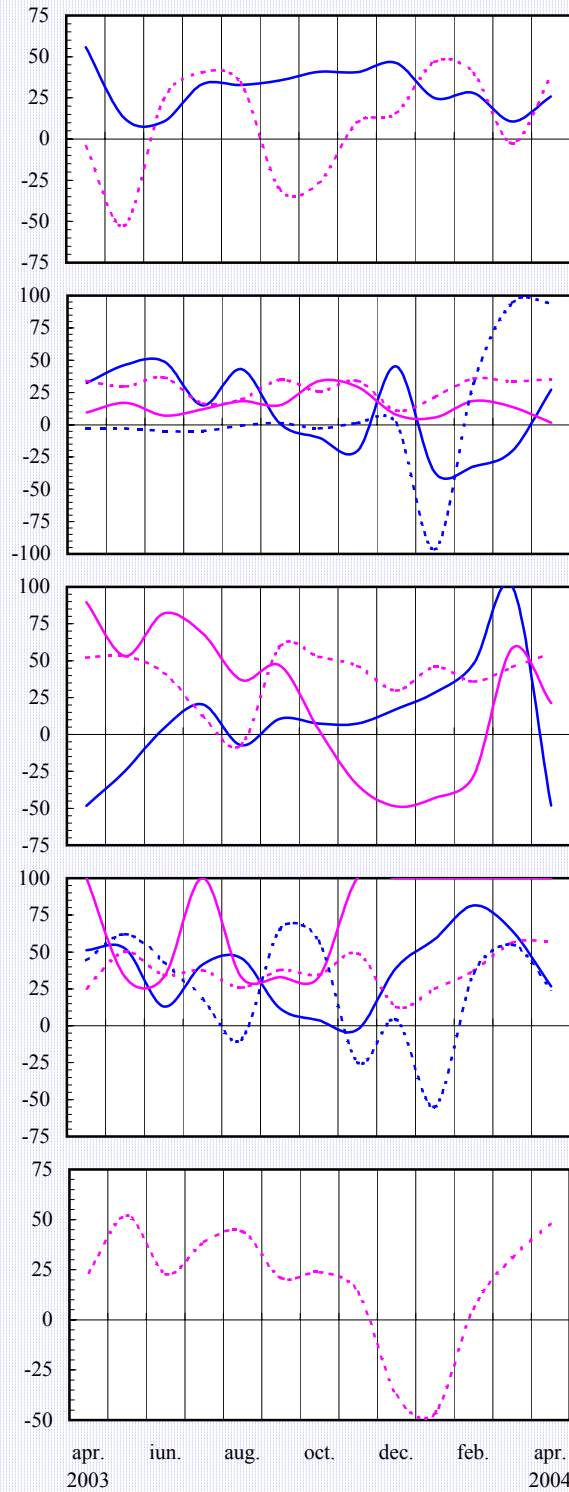
Analiza pe ramuri de activitate evidențiază creșterea ratei profitabilității mai cu seamă la nivelul industriei metalurgice, al industriei extractive și al construcțiilor. Rezultate mai modeste sunt anticipate în industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie, în industria energetică și în cea de prelucrare a lemnului.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literalele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 15).

Evaluarea stocurilor de materii prime

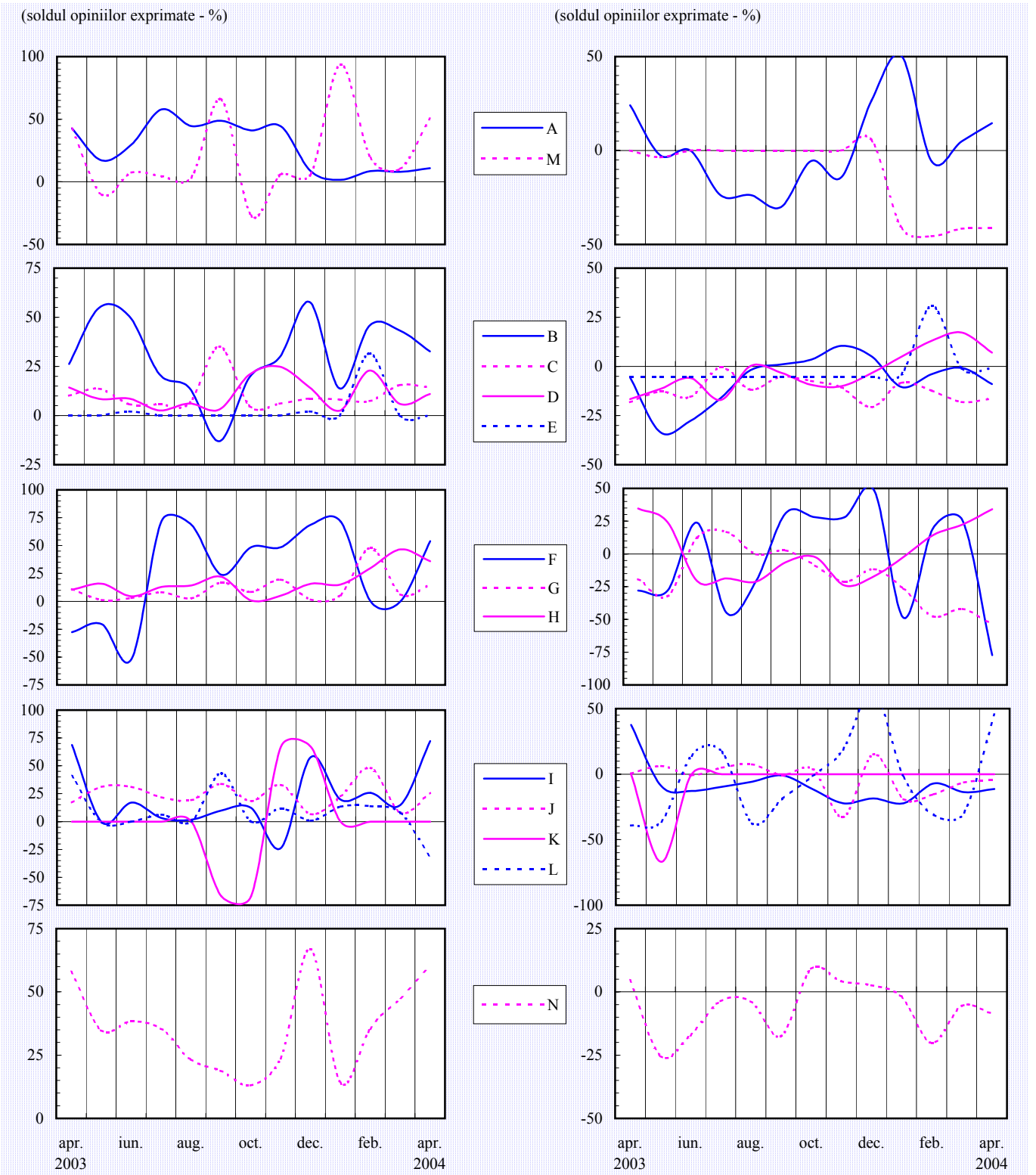
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 15).

Tendința prețurilor de producție

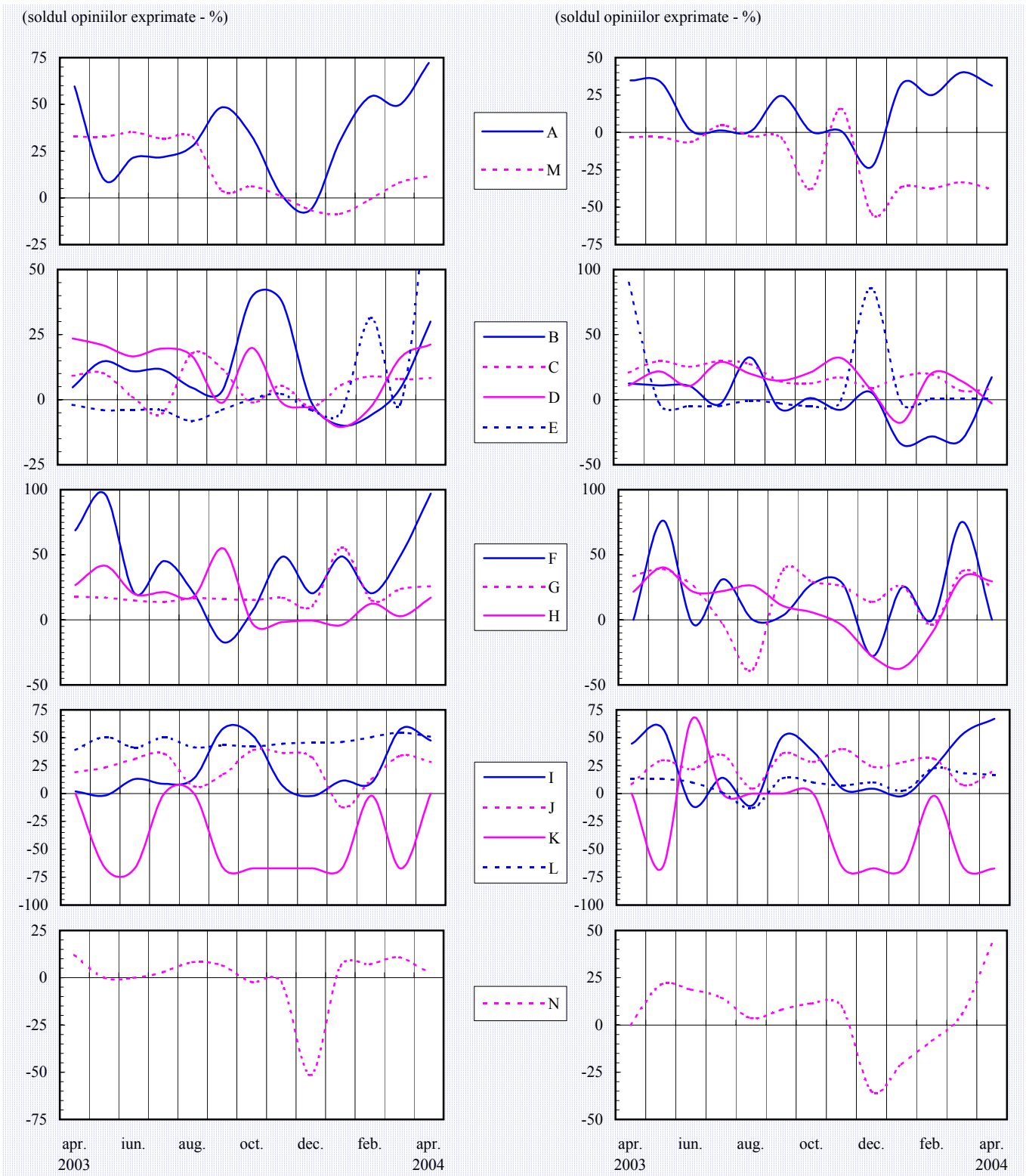
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 15).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 15).

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** – extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive.
- B** – alimentară și băuturi; produse din tutun.
- C** – textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte.
- D** – prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier.
- E** – edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport.
- F** – prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari.
- G** – chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice.
- H** – materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței.
- I** – metalurgie; construcții metalice și produse din metal.
- J** – mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice.
- K** – mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie.
- L** – mijloace de transport.
- M** – producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.
- N** – construcții.

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de circa 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține același pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri; numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior; numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 20 aprilie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.*

*Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>